

V АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

На кога ће и како ће највероватније утицати решења у закону

Решења у Нацрту закону о изменама и допунама Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама (у даљем тексту: Нацрт закона) имаће утицај на поједине учеснике у унутрашњем водном саобраћају.

Нацрт закона ће утицати на Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре у оквиру чијег Сектора за водни саобраћај и безбедност пловидбе ће се почети обављати нови послови који се односе на припрему и спровођење поступака доделе лучких концесија.

Нацрт закона ће позитивно утицати на учеснике на тржишту лучких услуга услед увођења тзв. минималног нивоa рентабилности лучких услуга (МНР), као објективног критеријума који ће се користити приликом утврђивања оправданости за увођење мера унутарлучке конкуренције које имају за циљ да омогуће пружање исте врсте лучких услуга везаних за исту врсту терета од стране више лучких оператера унутар једне луке. Коришћење предметног критеријума треба да подигне ниво правне сигурности постојећим учесницима на тржишту коришћењем објективног и унапред дефинисаног критеријума, преузетог из упоредног права, а којим се гарантује да ће свако проширивање лучког подручја ради омогућавања пружања исте врсте лучких услуга бити вршена на бази претходних анализа које треба да гарантују да ће се таквим мерама заиста постићи нижа цена за кориснике луке, али без негативног утицаја на пословање оператера које ће проузроковати смањење запослености и ерозију нивоа квалитета услуга. Наиме, у пракси се показало да, услед непостојања законом прописаних критеријума, постоји могућност за арбитражно одлучивање надлежних органа и организација како у односу на проширивање лучког подручја, тако и у погледу издавања одобрења за обављање лучке делатности, односно доделе лучке концесије. Последишно, потребно је прописати објективан критеријум који ће се користити приликом економско-финансијског и техничког оправдавања захтева за проширивање лучког подручја, као и за доделу одобрења, односно концесије, и то у оним случајевима када се предлаже пружање исте врсте лучких услуга везаних за исту врсту терета од стране више лучких оператера унутар једне луке. С тим у вези, у правним системима земаља које припадају латинском и ханзеатском систему управљања лукама примењује се критеријум тзв. минималног нивоа рентабилности лучких услуга (МНР) који се постиже када се маргинални и просечни трошкови у једној луци више не смањују у случају проширења капацитета луке. У наведеним системима, надлежни органи могу да ограниче број лучких оператера који могу да пружају одређену лучку услугу у једној луци, ако укупни тржишни захтеви за претоваром одређене врсте терета у једној луци нису најмање двоструко већи од МНР у тој луци. При томе, сматраће се да је МНР испуњен ако интерна стопа повраћаја (IRR) лучког оператера износи најмање 12%, односно у случају давања лучке концесије ако стопа повраћаја уложених средстава (ROCI) износи најмање 12%. Имајући у виду резултате које постижу луке у овим правним системима, предлаже се примена истих механизма ради постизања одговарајућих резултата. Указује се да је унутарлучка конкуренција механизам којим се постижу ниже цене услуга лучких оператера на задовољство корисника лука, али без утицаја на укупне перформансе рада оператера, при чему је овај инструмент примењив само у лукама у којима се остварују велике количине претовара терета (најмање 7 милиона тона на годишњем нивоу). С друге стране, увођење унутарлучке конкуренције у случају када укупни тржишни захтеви за претоваром одређене врсте терета у једној луци

нису најмање двоструко већи од МНР у тој луци, проузрокује смањивање износа лучких такси до нивоа који значајно умањује улагања лучких оператера у основна средства (CAPEX) и оперативне трошкове (ОРЕХ), што негативно утиче на запосленост и општи ниво, односно квалитет пружања лучких услуга Луке

Нацрт закона ће такође позитивно утицати на подизање нивоа атрактивности домаћег тржишта лучких услуга за потенцијале лучке концесионаре, имајући у виду да се износи концесионих накнада ослобађају досадашњег додатног финансијског оптерећења имајући у виду да се висина сталног дела концесионе накнаде ослобађа дела оптерећења везаног за износ накнаде за оперативну употребу луке, односно пристаништа као добра у општој употреби.

Какве трошкове ће примена закона створити грађанима и привреди (нарочито малим и средњим предузећима)

У односу на трошкове које ће примена Нацрта закона створити за грађане и привреду, исти неће створити додатне трошкове за грађане и привреду.

Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити

Нацрта закона неће створити додатне трошкове за грађане и привреду

Да ли закон подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију

Примена Нацрта закона имаће ефеката на стварање нових привредних субјеката на тржишту и фер тржишну конкуренцију.

Наиме, Закон предвиђа примену мера унутарлучке конкуренције али преваходно у смислу подизања општег нивоа квалитета пружања услуга унутар једне луке тако што ће се демонополисати пружање услуга претовара свих врста роба од стране једног лучког оператера. С тим у вези, наслеђено стање је да у највећем броју домаћих лука један оператер пружа услугу претовара разних врста терета, при чему обично није било дефинисано којих врста терета. С тим у вези, уведен је институт проширења лучког подручја као мере која треба да омогући увођење нових компанија на наше тржиште лучких услуга. Међутим, у пракси се догађало да се подносе захтеви за проширивање лучких подручја у лукама са иначе малим обимима претовара, и то не ради стварања додатне вредности унутар једне луке омогућавањем претовара нових врста терета, већ управо ради претовара истих врста терета, што би угрозило општи ниво пружања услуга у тим лукама и последично до смањивања нивоа CAPEX и OPEX улагања постојећих компанија, као и смањивање запослености.

Да ли су заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону

Имајући у виду да се Нацртом закона не мењају битно питања која су до данас била уређена Законом о пловидби и лукама на унутрашњим водама, не постоји обавеза за спровођењем јавне расправе у складу са одредбом члана 77. став 2. Закона о државној управи и члана 41. став 2. тачка 3) Пословника Владе.

Које ће се мере током примене закона предузети да би се остварило оно што се доношењем закона намерава

Након ступања на снагу овог закона потребно је одредити службенике МГСИ који ће у оквиру својих реферата предузимати радње на припреми и спровођењу поступака доделе лучких концесија.

Након ступања на снагу овог закона, Министарство ће у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона донети:

1) Правилник о условима, начину и поступку издавања и замене бродарске књижице домаћем и страном лицу, садржини и обрасцима бродарске књижице, лицима и органима надлежним за уношење и оверу података, као и садржини, обрасцу и начину вођења регистра издатих бродарских књижица